

Linjausten “strategisista periaatteista” ja “strategisista tavoitteista”

Prof. Jaakko Aspara

Vararehtori, *Hanken Svenska handelshögskolan*

Pj., Avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallinen ohjausryhmä

Avoimen tieteen kevätpäivät 13.5.2020

HANKEN

Strategiset periaatteet vs. tavoitteet (ja toimenpiteet)

/ asia, josta ei haluta tinkiä,
edes varsinaisten
tavoitteiden tavoittelussa

/ laadullinen tai kategorinen
ehtoistus (ei määrällinen
tavoite)

”Strateginen periaate”

- » ≈ reunaehto tai taustaoletus, joiden puitteissa varsinaisia strategisia tavoitteita pyritään optimoimaan/maksimoimaan
- » esim. Tutkimusjulkaisujen avoin saatavuus –linjaus
 - » ”Tutkimusjulkaisujen saatavuuden kokonais kustannukset pysyvät korkeintaan nykyistä vastaavalla tasolla avoimeen saatavuuteen siirryttäessä.”
 - » ”Tieteellisten julkaisujen arvioinnissa arvioidaan erikseen yksittäisen tutkimusjulkaisun laatua ja avoimuutta.”
- » EI määrällinen tavoitetaso
 - » eikä erityisen tärkeä tavoite tai erityisen tärkeä toimenpide, joka organisaatioiden (tai tutkijoiden) tulee toteuttaa
 - » mutta ei myöskään vain epämääräinen ehto ”siinä määrin ... kuin mahdollista”

Strategiset periaatteet vs. tavoitteet (ja toimenpiteet)

/ asia, josta ei haluta tinkiä,
edes varsinaisten
tavoitteiden tavoittelussa

/ laadullinen tai kategorinen
reunaehto (ei määrällinen
tavoite)

”Strateginen periaate”

- » ≈ reunaehto tai taustaoletus, joiden puitteissa varsinaisia strategisia tavoitteita pyritään optimoimaan / maksimoimaan

Tutkimusaineistojen- ja menetelmien avoimuuden saatavuuden linjaus -luonnos

- ”Tutkijoille **tarjotaan** asianmukainen hyvän datanhallinnan **infrastrukturi ja palvelut**.”.
- ”Tutkijoita **tuetaan ja kannustetaan** tutkimusaineistojen **mahdollisimman suureen** avoimuuteen.”

Tutkimusaineistojen- ja menetelmien avoimuuden saatavuuden linjaus -luonnos

- ”Kaikki keskeiset tutkimusdatatuotokset avataan saataville **siinä määrin** ja **niin pian kuin** se vastuullisen datanhallinnan vaatimusten rajoissa **on mahdollista**”.

- » **EI** määrällinen tavoitetaso

- » eikä erityisen tärkeä tavoite tai erityisen tärkeä toimenpide, joka on osaasioiden (tai tutkijoiden) tulee toteuttaa
- » mutta ei myöskään vain epämääräinen ehto ”siinä määrin ... kuin mahdollista”

Strategiset periaatteet vs. tavoitteet (ja toimenpiteet)

N

”Strateginen tavoite”

/ mitattavissa olevia!

myös aikahorisontti
spesifioitu

- » ≈ konkreettisesti (ja mielellään määrällisesti) **spesifioituja** lopputulemia (outcome) itse avoimuuden suhteen.
- » esim. *Tutkimusjulkaisujen avoin saatavuus –linjaus*
 - » ”Viimeistään vuonna 2022 kaikki [100%] uudet tieteelliset artikkeli- ja konferenssijulkaisut ovat välittömästi avoimesti saatavilla.”
 - » ”Viimeistään vuonna 2022 kaikille [100%] uusille tutkimusjulkaisuille määritellään avoimuuden takaava CC-lisenssi turvaamaan tutkijan oikeuksia.”
- » **EI** epämääräinen, ei-mitattava suunta (”kehittyvät” , ”paranevat”)
 - » eikä toimenpide, prosessi, tuki tai investointi! – eli ei asia, jonka organisaation pitää tehdä vaan lopputulema (outcome), johon organisaation/yhteisön pitää päästä
 - » ei myöskään kehityksen seuranta (tavoitteisiin pääsemistä kyllä seurataan, mutta seuranta ei voi olla sinänsä tavoite; esim. kypsyystasoseuranta ei voi olla tavoite)
 - » eikä lopputulema muun kuin avoimuuden suhteen (”[yleisesti hyvä aineistohallinta”

Strategiset periaatteet vs. tavoitteet (ja toimenpiteet)

N

”Strateginen tavoite”

/ mitattavissa olevia!

myös aikahorisontti
spesifioitu

» ≈ konkreettisesti (ja mielellään määrällisesti) **spesifioitua**

Tutkimusaineistojen- ja menetelmien avoimuuden saatavuuden linjaus -luonnos

- ”Tutkimusorganisaatiot **sitoutuvat tukemaan** tutkijoita hyvän aineistonhallinnan periaatteiden noudattamisessa ja **kannustavat** tutkijoita jakamaan tutkimusaineistojaan”
- ”Tutkimusyhteisössä on **tarjolla** kattavasti eri tieteenalojen ja tutkimuksen elinkaaren tarpeet huomioivaa aineistonhallinnan **koulutusta, tukea ja osaamisen kehittämistä.**”
- ”Tutkimusorganisaatiot **takaavat** tutkijoilleen kaikelle Suomessa tuotetulle tai hyödynnettävälle tutkimusdatalle hyvän datanhallinnan periaatteiden kannalta asianmukaisen **tallennuspaikan.**”

» **EI** epämääräinen, ei-mitattava suunta (”... , paranevat”)

- » *eikä* toimenpide, prosessi, tuki tai investointi: – eli *ei* asia, jonka organisaation pitää tehdä vaan lopputulema (outcome), johon organisaation/yhteisön pitää päästä
- » *ei* myöskään kehityksen *seuranta* (tavoitteisiin pääsemistä kyllä seurataan, mutta seuranta ei voi olla sinänsä tavoite; esim. kypsyystasoseuranta ei voi olla tavoite)
- » *eikä* lopputulema muun kuin avoimuuden suhteen (”[yleisesti hyvä aineistonhallinta”

Strategiset periaatteet vs. tavoitteet (ja toimenpiteet)

Lisähuomioita muistettavaksi

- » Strategisten **periaatteiden** on tarkoitus olla **yhteiset** kunkin neljän osa-alueen sisällä, mahdollisten osa-linjausten välillä.
 - » Eli esim. *Tutkimusjulkaisujen avoin saatavuus –linjauksen* strategiset periaatteet pätevät sekä jo julkistettuun *Lehti- ja konferenssiartikkeleiden avoimen saatavuuden osalinjaukseen* että mahdollisiin myöhempisiin osalinjauksiin (esim. kirjat ja kokoomateokset)
- » Strategiset **tavoitteet** ovat **osalinjaus**-kohtaisia.
- » Kullekin strategiselle tavoitteelle tulee määritellä joukko toimenpiteitä (esim 3-10 kpl) jotka toteuttamalla tavoitteeseen päästään, mukaanlukien:
 - » **aikamääre** toimenpiteen toteuttamiselle (esim. Tavoitteen aloitus “Viimeistään 2022...”)
 - » **aktiivimuoto** -- subjektina toimenpiteen toteuttamisen vastuutaho (esim. “...tutkimusorganisaatiot tarjoavat/mahdollistavat/luovat” tai “..tutkijat kokeilevat”) © Hanken

Strategiset periaatteen (ja toimenpiteet)

Lisähuomioita muistettavaksi

- » Strategisten **periaatteiden** (ja toimenpiteiden) sisällä, mahdollisesti eri osa-alueen sisällä, mahdollisesti eri osastoissa, on mahdollista, että osa-alueella on omat strategiset tavoitteet ja toimenpiteet.
 - » Eli esim. *Tutkimusjulkaisujen avoimuus* on julkistettuun *Lehti- ja konferenssitietokannan* osana, ja mahdollisiin myöhempisiin osalinjauksiin (esim. kirjat ja kokoomateokset)
- » Strategiset **tavoitteet** ovat **osalinjaus**-kohtaisia.
- » Kullekin strategiselle tavoitteelle tulee määritellä joukko toimenpiteitä (esim 3-10 kpl) jotka toteuttamalla tavoitteeseen päästään, mukaanlukien:
 - » **aikamääre** toimenpiteen toteuttamiselle (esim. Tavoitteen aloitus “Viimeistään 2022...”)
 - » **aktiivimuoto** -- subjektina toimenpiteen toteuttamisen vastuutaho (esim. “...tutkimusorganisaatiot tarjoavat/mahdollistavat/luovat” tai “..tutkijat kokeilevat”) © Hanken

+ Avoimuuden niillä osa-alueilla, joiden “kypsyys”/kehitys on varhaisemmassa vaiheessa, ei ole kuitenkaan syytä asettaa epämääräisempiä tavoitteita (tai käyttää epämääräisempiä muotoiluja) kuin kypsemillä. Mutta tavoitetasot (spesifisesti määriteltyjen tavoitteiden suhteen) voivat toki olla alemmat (tai vähemmän kunnianhimoiset) vähemmän kypsillä osa-alueilla.

Kiitos. Kommentteja? Kysymyksiä?